

Expositie Vak Werk toen en nu - Kraamzorg

Door Tiny Nederveen

In de tentoonstelling Vak Werk toen en nu presenteert Museum Hoeksche Waard een unieke combinatie van verleden en heden in vijf thema's. Collectiestukken uit het museumdepot tonen het vakwerk van vroeger, en bedrijven in de Hoeksche Waard van nu laten zien hoe dat vakwerk van vroeger zich ontwikkeld heeft tot moderne, vaak geavanceerde technieken.

Kraamzorg is echter een uitgesproken mensenberoep, waarbij we niet direct denken aan ambacht of techniek maar eerder aan zorg en verzorging. Toch is ook op het gebied van de geboortezorg sprake van een enorme wetenschappelijke ontwikkeling waardoor preventie, naast zorg, een essentieel element geworden is. Echo's en bloedonderzoek zijn standaard geworden.

Tot in de twintigste eeuw had ieder dorp verschillende bakers, een soort kraamverzorgsters. Het waren toegewijde vrouwen, gehecht aan oude beproefde methodes. De naam 'baker' komt van de term bakeren: na de bevalling werd de baby strak in doeken gewikkeld waarbij de armpjes stijf tegen het lichaam werden gedrukt. De bakers waren ongeschoold en vertelden soms dingen die medisch niet klopten, de zogenaamde bakerpraatjes, die vaak berustten op bijgeloof. Pas rond 1900 werden er bakercursussen opgezet, in 1911 door kruisverenigingen.

Tegenwoordig is kraamzorg in handen van particuliere organisaties, zoals Kraamzorg Madelief. De zorg is professioneel; de gezondheid van moeder en kind wordt geobserveerd en de bevindingen worden overgedragen aan de verloskundige die de eindverantwoordelijkheid heeft. Modern is de communicatie met de cliënt, het geven van adviezen zonder het 'alwetende' toontje van weleer. Madelief biedt verzorging, begeleiding bij (borst)voeding en verricht lichte huishoudelijke taken.

Naast leuke en praktische spulletjes van Madelief zijn uit de museumcollectie onder andere prachtige doopjurken te zien. Verder is er het Groene Kruisarchief met de 'Geschriftjes', die aanstaande moeders vertelden hoe zij hun baby's moesten verzorgen en vooral hoe het níet moest. Bijzonder zijn de plakboeken van de Zusters Groenewoud (1920 - 2011) en Vollaard (1933 – 2015), waarvan er twee getoond worden. De vele geboortekaartjes laten zien dat ouders hun pasgeboren baby's nog vaak traditionele namen gaven, of afgeleiden ervan. Dit ging volgens strikte vernoemingsregels.

Op zaterdag 29 april is het thema van de Open Rondleiding met gids 'kraamzorg', info www.museumhw.nl